

Avalent>Perekonnaasjad ja pärimine>Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [de](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

saksa keel

Swipe to change

Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus

Austria

1 Mida tähendab õiguslik termin „vanemlik vastutus“ igapäevaelus? Millised on vanemliku vastutuse kandja õigused ja kohustused?

Vanema hooldusõigus (vanemlik vastutus) on lapsevanemate kohustus ja õigus. See hõlmab lisaks muudele toimingutele lapse eest hoolitsemist ja tema kasvatamist, lapse vara valitsemist ja lapse esindamist (Austria tsiviilseadustiku (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*) paragrahv 158).

Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 160 kohaselt tähendab lapse eest hoolitsemine peamiselt lapse füüsilise heaolu ja tervise eest hoolitsemist ning otseselt lapse järele valvamist, samal ajal kui lapse kasvatamine on eelkõige lapse füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja moraalse arengu tagamine ning lapse annete, võimete, eelistuste ja arengupotentsiaali ning hariduse/kutsehariduse omandamise toetamine. Hoolitsemine hõlmab ka lapse ravimist ning lapse kasvatamine lapse elukoha üle otsustamist (Austria tsiviilseadustiku paragrahv 162) ning seega ka näiteks selliste otsuste tegemist, mis puudutavad lapse välismaale reisimist, talle kooli valimist ja tema usulise kuuluvuse valimist või muutmist. Vanemate õigus kasvatada oma last tähendab ka seda, et neil on õigus anda lapsele nimi.

Lapse vara valitsemine hõlmab näiteks lapse elatise valitsemist (selle määramist, muutmist, vastuvõtmist, sissenõudmist ja kasutamist). Austria tsiviilseadustiku paragrahvis 164 on sätestatud, et vanemad peavad valitsema lapse vara „heade vanemate hoolsusega“.

Lapse „õiguslik esindamine“ on määratletud kui õigus ja kohustus tegeleda õigusküsimustega lapse nimel. See hõlmab lapse esindamist juhul, kui õigused ja kohustused on omistatud otse lapsele, või lapse eest nõusoleku andmist. Õiguslik esindamine tähendab lapse eest hoolitsemist ja tema kasvatamist ning lapse vara valitsemist „kaudses“ tähenduses (nt arstiga ravilepingu sõlmimine, ravimeetodi kasutamiseks nõusoleku andmine) ning ei hõlma „otseseid“ toiminguid (nt ravimi manustamine, imiku mähkmete vahetamine, kontrollimine, kas kodused ülesanded on tehtud). Õiguslik esindamine (sõna otseses mõttes) toimub ka väljaspool nimetatud valdkondi, näiteks lapse nime või kodakondsuse muutmisel, abieluvälise isaduse tunnustamise taotlemisel ja lapse isikuõiguste teostamisel.

2 Kellel lasub üldjuhul vanemlik vastutus lapse eest?

Kui laps on sündinud omavahel abielus vanematele või vanemad abielluvad omavahel pärast lapse sündi, on üldjuhul mõlemal vanemal lapse suhtes hooldusõigus (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 177 lõige 1). Kui laps on sündinud väljaspool abielu, on seaduse kohaselt lapse suhtes hooldusõigus lapse emal (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 177 lõige 2).

Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 177 lõike 2 teises lauses on sätestatud, et vanemad, kes ei ole omavahel abielus, võivad kinnitada registripidajale isiklikult pärast seda, kui neid on teavitatud õiguslikest tagajärgedest, et neil on lapse suhtes ühine hooldusõigus, kui see ei ole juba määratud kohtu poolt. Kui vanemad ei ela koos, peavad nad kokku leppima, kumb vanem on lapse peamine hooldaja. Teise võimalusena saavad vanemad sõlmida kokkuleppe kohtus või esitada sellise kokkuleppe kohtule kinnitamiseks (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 177 lõige 3). Kohus saab vanema hooldusõiguse määrata ka mõlemale vanemale (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 180 lõige 2).

Ühise hooldusõiguse saab lõpetada ainult kohtuotsusega. Sel juhul peab kohus proovima lahendada vaidluse kompromissiga. Kui see ei õnnestu, määrab kohus hooldusõiguse ühele või mõlemale vanemale (Austria tsiviilseadustiku paragrahv 180). Kui kohus määrab ühise hooldusõiguse, peab ta ka määrama, kumb vanem on lapse peamine hooldaja. Selliste otsuste tegemisel lähtub kohus alati lapse parimatest huvidest.

Kui vanema hooldusõigus määratakse ainult ühele vanemale, antakse teisele vanemale suhtlusõigus ning õigus saada teavet ja avaldada oma arvamust last puudutavate küsimuste kohta ning esindusõigus vastavalt Austria tsiviilseadustiku paragrahvis 189 sätestatud.

3 Kui vanemad ei ole suutelised või ei soovi lapse eest vanemlikku vastutust kanda, kas nende asemele võib määrata mõne teise isiku?

Kui kumbki vanem ei saa vanema hooldusõigust teostada, peab kohus otsustama, millistele vanavanematele (või millisele vanavanemale) või kasuvanematele (või millisele kasuvanemale) tuleb anda lapse suhtes hooldusõigus. Kui vanema hooldusõigus antakse vanavanematele või kasuvanematele, eelistatakse üldjuhul paari üksikule vanavanemale või kasuvanemale, v.a juhul, kui see ei ole lapse parimates huvides. Juhul kui kumbki vanem ei suuda teostada üht ja sama konkreetset osa oma hooldusõigusest, kehtib eelnev selle konkreetse osa kohta. Vanema hooldusõiguse määramisel on alati peamiseks kriteeriumiks lapse heaolu.

Kui ainuhooldusõigusega vanem ei saa vanema hooldusõigust teostada, peab kohus otsustama, kas anda vanema hooldusõigus täielikult või osaliselt teisele vanemale, vanavanematele (või vanavanemale) või kasuvanematele (või kasuvanemale). Vanavanematele ja kasuvanematele eelistatakse teist vanemat, tingimusel et see vanem suudab tagada lapse heaolu.

Kui lapsel puuduvad vanemad, vanavanemad või kasuvanemad, kellele saaks tema suhtes hooldusõiguse määrata, antakse vanema hooldusõigus muule sobivale isikule (Austria tsiviilseadustiku paragrahv 204). Selle isiku valimisel on otsustavaks teguriks lapse heaolu; samuti tuleb arvesse võtta lapse ja tema vanemate soove (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 205 lõige 1). Esimesena kaalutakse sugulasi ning seejärel teisi lapsele lähedasi isikuid ja viimasena muid sobivaid isikuid, näiteks laste või noorte hoolekandeorganisatsioone (Austria tsiviilseadustiku paragrahv 209).

4 Kuidas lahendatakse vanemliku vastutuse küsimus, kui vanemad lasevad abielu lahutada või elavad lahus?

Ühine hooldusõigus säilib ka pärast vanemate omavahelise abielu lahutamist või kehtetuks tunnistamist. Kui vanemad soovivad säilitada ühise hooldusõiguse, peavad nad esitama kohtule mõistliku aja jooksul kokkuleppe, milles on täpsustatud, millise vanema juures hakkab laps põhiliselt elama. Kohus kinnitab kokkuleppe, kui see on lapse parimates huvides. Vanemad ei saa siiski jagada hooldusõigust nii, et näiteks üks vanem vastutab ainult lapse eest hoolitsemise ja tema kasvatamise eest ning teine tegeleb ainult lapse vara valitsemise ja lapse esindamisega; sellel vanemal, kelle juures laps põhiliselt elab, peab alati olema täielik hooldusõigus. Kui kokkulepet ei esitata mõistliku aja jooksul pärast abielu lõppemist või see ei ole lapse parimates huvides ning kompromissi ei saavutata (vajaduse korral lepitusmenetluse tulemusel), peab kohus otsustama, millisel vanemal on tulevikus lapse suhtes ainuhooldusõigus. Vanemad ei saa ka otsustada, et pärast abielu lõppemist on hooldusõigus ainult ühel vanemal. Kokkulepe selle kohta, millise vanema juures hakkab laps põhiliselt elama, ei ole sellisel juhul ilmselgelt vajalik. See kehtib nii abielulahutuse puhul kui ka siis, kui lapse vanemad on veel omavahel abielus, kuid elavad püsivalt lahus. Sellisel juhul teeb kohus otsuse ainult ühe vanema taotlusel.

Selline abielulahutusjärgne vanema hooldusõiguse teostamise korraldus kehtib ka siis, kui elukaaslased lähevad lahku. Seega võib kohus määrata väljaspool abielu sündinud lapse vanematele ühise hooldusõiguse, kui vanemad ei ela enam koos või pole kunagi koos elanud, tingimusel et lepitakse kokku lapse elukohas, võttes arvesse lapse parimaid huvisid.

5 Kui vanemad sõlmivad vanemliku vastutuse küsimuses kokkuleppe, siis milliseid vorminõudeid peavad nad järgima, et kokkulepe oleks õiguslikult siduv?

Vt 4. küsimus.

6 Kuidas on võimalik vanemliku vastutuse küsimust kohtuväliselt lahendada, kui vanemad ei jõua kokkuleppele?

Vanemad võivad nõu saamiseks pöörduda laste ja noorte hoolekandeesutuse poole (perenõustamine) või eraõiguslike organisatsioonide poole. Teise võimalusena saavad vanemad osaleda lepitusmenetluses, paarinõustamises või perenõustamises või kasutada muid nõustamisteenuseid.

7 Kui vanemad pöörduvad kohtusse, milliseid last käsitlevaid otsuseid saab kohus teha?

Vanema hooldusõigust ja suhtlusõigust käsitlevaid menetlusi saab ametlikult algatada ja ellu viia ainult eestkostekohus (*Pflegschaftsgericht*). Kui lapse heaolu on suures ohus, tuleb sellest teatada laste ja noorte hoolekandeesutusele. Kui laps on otseses ohus, saab hoolekandeesutus võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas kõige tõsisemate juhtumite korral võtta ära vanema hooldusõiguse.

Lapse elatise küsimuses saab otsuse teha ainult lapse õigusliku esindaja või elatist saama õigustatud vastutusealise isiku taotlusel; kohus ei saa seda omal algatusel otsustada. Lapse elatis tuleb sisse nõuda hagita menetluses (*Außerstreitverfahren*). See kehtib ka vastutusealiste laste puhul. Selle eest vastutavad kohtuametnikud (*Rechtspfleger*).

8 Kui kohus otsustab, et lapse eestkostjaks jääb üks vanem, kas see tähendab, et see vanem võib kõiki lapsega seotud asju otsustada ilma neid enne teise vanemaga arutamata?

Hooldusõigusega vanemal on õigus saada hooldusõigusega isikult õigel ajal teavet last mõjutavate oluliste küsimuste ning kavandatud meetmete kohta, mille puhul on ühise hooldusõiguse korral nõutav ühine esindamine (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 167 lõiked 2 ja 3), ning esitada selle kohta oma arvamus (õigus saada teavet ja avaldada oma arvamust). Seda arvamust tuleb arvesse võtta, kui väljendatud soovid teenivad lapse huve paremini. Need õigused kehtivad ka vähemoluliste küsimuste puhul (kui tegemist ei ole vaid igapäevaste asjadega), kui hooldusõigusega vanema soovist hoolimata ei ole tal võimalik lapsega iga päev silmast-silma suhelda, näiteks kui asjaolud seda ei võimalda või laps keeldub suhtlemisest (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 189 lõige 3). Kui hooldusõigusega vanem jätab need kohustused järjekindlalt täitmata, võib kohus teha vastava ettekirjutuse taotluse alusel ning kui lapse heaolu on ohus, siis omal algatusel (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 189 lõige 4). Kohus saab näiteks anda vanemale, kes ei täida oma kohustusi, konkreetse korralduse või anda hooldusõigusega vanemale õiguse hankida ise arstilt või koolilt teavet. Kui hooldusõigusega vanema käitumine ohustab lapse heaolu, võidakse hooldusõigus temalt vastavalt Austria tsiviilseadustiku paragrahvile 181 osaliselt või täielikult ära võtta.

Kohus võib piirata õigust saada teavet ja avaldada oma arvamust või selle õiguse ära võtta, kui selle kasutamine ohustab tõsiselt lapse heaolu. Sama kehtib ka siis, kui asjaomane vanem kuritarvitab seda õigust või kasutab seda teisele vanemale vastuvõetamatul viisil. See õigus võetakse ära ka siis, kui vanem ise põhjuseta keeldub lapsega suhtlemast (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 189 lõige 2).

Vanema hooldusõigust tuleb alati teostada viisil, mis teenib kõige paremini lapse huve. Lapse parimate huvide kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta lapse isikuomadusi ja vajadusi, eelkõige tema andeid, võimeid, eelistusi ja arengupotentsiaali ning vanemate elutingimusi.

Kõik hooldusõigusega isikud (vanemad, vanavanemad, kasuvanemad ja muud isikud) ning isikud, kellel on lapse suhtes muud õigused ja kohustused (nt suhtlusõigus), peavad lapse heaolu tagamiseks hoiduma tegevusest, mis võib kahjustada lapse suhteid teiste isikutega, kellel on lapse suhtes õigused ja kohustused, või raskendada neil isikutel oma kohustuste täitmist (hea käitumise põhimõtted (*Wohlverhaltensgebot*), Austria tsiviilseadustiku paragrahv 159).

9 Kui kohus määrab lapse vanemate ühise eestkoste alla, mida see igapäevaelus tähendab?

Lapse õigusliku esindamise puhul kehtib üksi esindamise põhimõte, st kummalgi vanemal on õigus ja kohustus esindada last üksi. Seega on ühe vanema algatatud kohtumenetlus seaduslik isegi siis, kui teine vanem sellega ei nõustu (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 167 lõige 1). Mõlema esindusõigusliku vanema nõusolek on nõutav ainult Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 167 lõikes 2 loetletud juhtudel (nt lapse ees- ja perekonnanime muutmine, lapse usulise kuuluvuse valimine või muutmine, lapse üleandmine teise isiku hoole alla jne).

Teise esindusõigusliku vanema nõusolek ja kohtu nõusolek on vajalik siis, kui last esindatakse või tema eest antakse nõusolek varaga seotud küsimustes, mis ei ole seotud tavapärase äritegevusega (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 167 lõige 3). See hõlmab näiteks vara võõrandamist või sellele hüpoteegi seadmist, pärimisõigusest loobumist, pärandi tingimusteta vastuvõtmist või sellest loobumist ning kohustustega koormatud kingete vastuvõtmist.

Tsiviilkohtumenetluses on mõlemal vanemal õigus last üksi esindada. Kui vanemad ei jõua kokkuleppele või kohus ei ole määranud neile või kolmandale isikule lapse esindamise õigust, esindab last menetluse algatanud vanem (*Verfahrenshandlung*) (Austria tsiviilseadustiku paragrahv 69). Vanemad peavad järgima hea käitumise põhimõtteid (vt 9. küsimus).

10 Millisesse kohtusse või ametiasutusse peab esitama avalduse seoses vanemliku vastutusega? Milliseid vorminõudeid peab järgima ning millised dokumendid avaldusele lisama?

Kohtualluvuse seaduse (*Jurisdiktionsnorm* – JN) paragrahvi 109 kohaselt on pädev kohus lapse alalise elukoha järgne piirkondlik kohus (*Bezirksgericht*) või kui lapse alaline elukoht ei asu Austrias, siis tema tegeliku elukoha järgne piirkondlik kohus. Kui lapse elukoht ei ole Austrias, on pädev kohus tema õigusliku esindaja alalise elukoha järgne piirkondlik kohus. Kui esindaja ei ela Austrias, on pädevaks kohtuks ühe vanema alalise elukoha järgne piirkondlik kohus või Viini linna piirkondlik kohus (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Alaline elukoht erineb (lihtsalt) elukohast selle poolest, et seal elatakse konkreetse aja jooksul pidevalt (umbes kuus kuud).

Ainuhooldusõiguse või ühise hooldusõiguse üleandmise taotluse saab saata piirkondlikule kohtule kirjalikult posti teel või esitada isiklikult vastuvõtualajal (*Amtstage*), mis on vähemalt kord nädalas, tavaliselt teisipäeva hommikuti. Pooli ei pea esindama advokaat. Kui pooled siiski soovivad esindajat, võib neid esindada ainult advokaat (õiguslikule esindajale esitatav nõue (*relative Anwaltpflicht*), mis on sätestatud hagita menetluste seaduse paragrahvi 101 lõikes 1). Taotluses tuleb esitada juhtumi kirjeldus, taotleja ning tema esindaja ees- ja perekonnanimi ning aadress ja vajaduse korral muude isikute nimed ja aadressid, kui need on taotlejale teada, ning perekonnaseisu käsitlevates asjades mõlema poole sünnikuupäev ja -koht ning kodakondsus (hagita menetluste seaduse paragrahvi 10 lõige 3).

Kui taotlus ei ole vormilt või sisult nõuetekohane või täielik ning see takistab järgmisi menetlustoiminguid, ei tohi kohus taotlust kohe tagasi lükata või rahuldamata jätta, vaid peab esmalt nõudma selle parandamist (hagita menetluste seaduse paragrahvi 10 lõige 4).

11 Milline on menetluse kord sellistes asjades? Kas on võimalik kohaldada kiirmenetlust?

Sellisel juhul kohaldatakse hagita menetlust kooskõlas hagita menetluste seadusega.

Kohus peab vanema hooldusõiguse ja suhtlusõiguse määramisel või äravõtmisel arvestama lapse parimate huvidega, eelkõige selleks, et säilitada usaldusväärne suhe ja tagada õiguslik selgus, ning peab mõnikord tegema seda ajutiselt kiirmenetluses. See võib olla vajalik eelkõige pärast vanemate abielulahutust või lahkukolimist (Austria tsiviilseadustiku paragrahvi 180 lõike 1 punkt 1). Kui kohus ei ole otsustanud teisiti, on selline otsus siduv ja kuulub täitmisele ajutiselt.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung* – ZPO) paragrahvide 63–73 kohaselt saab pool taotleda tsiviilkohtumenetluses tasuta õigusabi, kui ta ei suuda menetluskulusid tasuda, ilma et ta satuks seetõttu allapoole toimetulekupiiri. Vastavalt hagita menetluste seaduse paragrahvi 7 lõikele 1 kohaldatakse neid sätteid hagita menetlustes (näiteks lapsele elatise maksmise menetluses).

Abstraktses tähenduses asub toimetulekupiir töötava isiku statistilise keskmise sissetuleku ja elatusmiinimumi vahepeal. Toimetulek on ohus, kui isik ja tema pere, kellel on õigus elatisele, ei saaks elada isegi tagasihoidlikult, võttes arvesse kogu likviidset vara või võimalust koguda pikema menetluse jooksul sääste. Samuti võidakse anda osaliselt tasuta õigusabi.

Tasuta õigusabi antakse ainult siis, kui kavandatud hagi esitamine või õiguste kaitsmine kohtus ei ole ilmselgelt alusetu või mõttetu. Tasuta õigusabi antakse nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele. Poole kodakondsus ei ole oluline.

Tasuta õigusabi hõlmab eelkõige ajutist vastust kohtukulude ning tunnistajate, ekspertide ja tõlkide tasude maksmisest ning poole sõidukulude katmist, kui ta peab isiklikult kohtusse ilmuma. Kui seaduse kohaselt peab poolt esindama advokaat (näiteks vaidluste puhul, mis käsitlevad 5000 eurost suuremat summat või mida arutatakse liidumaa kohtus (*Landesgerichte*)) või kui see on juhtumi asjaolusid arvesse võttes vajalik, tagatakse poolele ajutiselt tasuta Austria advokaat. Advokaat annab poolele enne menetlust tasuta õigusnõu, et lahendada vaidlus kohtuväliselt.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvis 71 on sätestatud, et tasuta õigusabi saav pool peab summad, mille tasumisest ta ajutiselt vabastati ning mis ei ole veel tagasi makstud, osaliselt või tervikuna tagasi maksma. Lisaks peab ta tasuma talle määratud advokaadi kulud vastavalt kehtestatud tasumääradele, kui ja niipea, kui ta suudab seda teha oma toimetulekut ohustamata. Tagasimaksmise kohustus aegub kolm aastat pärast menetluse lõppemist. Selleks et kontrollida, kas tagasimaksmise tingimused on täidetud, võib kohus nõuda poolelt sobiva aja jooksul oma varade uuesti deklareerimist (*Vermögensbekenntnis*) koos vajalike tõenditega.

13 Kas vanemliku vastutuse kohta tehtud otsuse saab edasi kaevata?

Esimese astme kohtu otsuse vanemliku vastutuse kohta saab edasi kaevata (hagita menetluste seaduse paragrahv 45). Edasikaebus tuleb esitada 14 päeva jooksul pärast otsuse ärakirja kättetoimetamise kuupäeva (hagita menetluste seaduse paragrahvi 46 lõige 1). Üldjuhul lahendab apellatsioonkaebusi teise astme kohus.

Teatud juhtudel võib apellatsioonimenetluses esitada apellatsioonikohtu (*Rekursgericht*) otsuse peale kassatsioonkaebuse (*Revisionsrekurs*) kõrgeimale üldkohtule (*Oberster Gerichtshof*) (vrdl hagita menetluste seaduse paragrahv 62). Kassatsioonkaebuse saab esitada ainult sellise õigusküsimuse lahendamiseks, mis on õiguse ühtluse, kindluse või arengu seisukohast väga tähtis. Teatud juhtudel ei ole kassatsioonkaebuse esitamine lubatud, näiteks asjades, mis käsitlevad tasuta õigusabi, kohtukulusid ja tasusid. Edasikaebus tuleb esitada 14 päeva jooksul pärast apellatsioonikohtu otsuse kättetoimetamise kuupäeva (hagita menetluste seaduse paragrahvi 65 lõige 1). Kaebusele peab alla kirjutama advokaat või notar (hagita menetluste seaduse paragrahvi 65 lõike 3 punkt 5).

14 Teatavatel juhtudel võib osutada vajalikuks taotleda kohtult või mõnelt muult ametiasutuselt vanemlikku vastutust käsitleva otsuse täitmist. Milline on menetluse kord sellisel juhul?

Vastavalt hagita menetluste seaduse paragrahvi 110 lõikele 2 ei saa otsuseid täitmisele pöörata täitemenetluse seadustiku (*Exekutionsordnung*) kohaselt. Vastavalt hagita menetluste seaduse paragrahvi 79 lõikele 2 peab kohus määrama poole taotlusel või omal algatusel asjakohaste siduvate meetmete kohaldamise. Nendeks meetmeteks on trahv, kuni ühe aasta pikkune vabadusekaotus, sundtoomine, dokumentide, teabe ja vallasvara kontroll ning usaldusisiku määramine, kes võtab mõistlikke meetmeid süüdlase kulul ja riisikol. Suhtlusõigust käsitlev otsus tuleb täitmisele pöörata isegi siis, kui vanem, kes ei kuulu lapsega samasse leibkonda, on selle vastu. Kohus võib ka täitmisele pöörata vanema hooldusõigust käsitleva otsuse, kasutades sobivaid otseseid sunnimeetmeid.

Vastavalt hagita menetluste seaduse paragrahvi 110 lõikele 3 saab kohus otsuse täitmisele pööramisest omal algatusel loobuda ainult siis ja nii kauaks, kui täitmine ohustab lapse heaolu. Kui täitmisele pööratakse kohtu poolt tehtud või heaks kiidetud vanema hooldusõigust käsitlev otsus, võib kohus paluda abi laste ja noorte hoolekandeaustusel või perekonnakohtult, eelkõige seoses lapse ajutise hooldusega, kui see on vajalik lapse heaolu tagamiseks. Otseseid sunnimeetmeid kohtuotsuse täitmisele pööramiseks saab siiski kohaldada ainult kohtuasutus. Kohtuasutus võib paluda selleks politsei abi.

15 Mida tuleb teha, et muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitlevat otsust selles liikmesriigis tunnustataks ja täidetak?

Vastavalt Brüsseli IIa määruse artiklile 21 tunnustatakse ühes liikmesriigis tehtud kohtuotsust teistes liikmesriikides ühegi erimenetluse järgimist nõudmata. Välisriigi kohtu tehtud vanema hooldusõigust käsitleva otsuse täitmiseks on vajalik erimenetlus (Brüsseli IIa määruse artikkel 28 jj); vastavalt määruse artiklile 30 reguleerib sellist menetlust liikmesriigi õigus. Austrias kohaldatakse sel puhul hagita menetluste seaduse paragrahve 112–116.

16 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, et vaidlustada muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitleva kohtuotsuse tunnustamine? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Taotlus teises liikmesriigis tehtud vanema hooldusõigust käsitleva otsuse mittetunnustamiseks (Brüsseli IIa määruse artikli 21 lõige 3) kuulub nii nagu tunnustamise taotlus lapse alalise elukoha järgse piirkondliku kohtu pädevusse või alalise elukoha puudumisel lapse Austrias asuva elukoha järgse kohtu pädevusse. Kui lapse elukoht ei ole Austrias, on pädevaks kohtuks tema õigusliku esindaja alalise elukoha järgne kohus või kui õigusliku esindaja alaline elukoht ei ole Austrias, siis ühe vanema alalise elukoha järgne kohus, kui asi puudutab last. Muudel juhtudel on pädevaks kohtuks Viini linna piirkondlik kohus (kohtualluvuse seaduse paragrahv 109a koostoimes selle seaduse paragrahviga 109).

17 Millist õigust kohaldab kohus vanemlikku vastutust käsitlevas menetluses, kui laps või pooled ei ela selles liikmesriigis või on eri kodakondsusega?

Kui Brüsseli IIa määruse või Haagi 1996. aasta lastekaitse konventsiooni kohaselt on pädevaks kohtuks Austria kohus, kohaldatakse peamiselt Austria õigust.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.